

Sadullah Bey (Sadullah Fevzi Eren) (1865-1933)

Türk Siyasetçi.

Sadullah Fevzi (Eren) Bey, 1865'te Bitlis'te doğdu. Sadullah Fevzi Bey'e ait emekli sicil dosyasında doğum tarihi Rumi 1282 olarak geçmektedir. Müftüzâde Şeyh Abdulmelik Efendi'nin oğludur. Annesi ise Atike Hanımdır. İlköğrenimini Bitlis'te Sıbyan (ilkokul) Mektebinde tamamlamıştır. Özel olarak Arapça ve Farsça öğrenimi görmüştür. Türkçe okuryazar olmasının yanı sıra Kürtçe, Farsça, Arapça ve Ermeniceyi de bilmektedir.

Sadullah Fevzi EREN
(1865-1934)

Sadullah Fevzi Bey, 1876 yılı başlarında Bitlis Vilayeti Bidayet Mahkemesi Kalemine aylıksız olarak girdi. 20 Aralık 1881 tarihinde 225 kuruş maaşla Bidayet Mahkemesi Kalemine ikinci kâtip olarak tayin edildi. 13 Mayıs 1883'te 300 kuruş maaşla yine aynı Mahkemede zabıt kâtipliği görevine terfi ettirilmiştir. 11 Nisan 1889 yılında 275 kuruş maaşla aynı mahkemede üye yardımcılığına (aza mülazımlığı) yükseltilmiştir. 13 Haziran 1889'dan itibaren üye yardımcılığının yanında müstantik vekilliği de 150 kuruş zamlı kendisine verilmiş ise de vazifesini kötüye kullanma gibi suçlardan yargılanınca, daha muhakeme sürecinde 19 Kasım 1889'da her ikisinden de ayrılmıştır. Mahkeme neticesi olarak muhakeme edilmemesi kararı alınınca 5 Ekim 1895'te Bitlis Vilayeti İstinaf Mahkemesi fahri azalığına alınmıştır. Sadullah Fevzi Bey, bu görevde uzun süre kalmayıp 8 Nisan 1897'de 900 kuruş maaşla Bitlis Vilayeti Nüfus Müdürlüğü'ne getirilmiştir.

Sadullah Fevzi Bey, 9 Ocak 1910'da yapılan yeni bir düzenleme ile memuriyetini korumuştur. Bu görevde iken İstanbul Meclis-i Mebusanının ikinci dönemi için 27 Nisan 1912'de yapılan seçimde Bitlis milletvekili oldu. Mayıs ayı içinde görevine başladı. 18 Nisan 1912'de açılan Meclis-i Mebusan, 5 Ağustos 1912'de Gazi Ahmet Muhtar Paşa'nın önerisi ile feshedildi. Meclisin açık bulunduğu bu üç buçuk ay süre zarfında Sadullah Fevzi Bey de Bitlis'i temsilen bulundu. Meclisin feshedilmesi üzerine memleketine döndü. Sadullah Fevzi Bey, 5 Ağustos 1912 tarihinde Meclisten ayrıldıktan sonra kendisine 15.000 kuruş mebusluk tahsisatı verildi. Tarihini tam olarak saptayamadığımız 1912 yılı içindeki bir suçtan dolayı yargılanarak tevkif edilmiştir. Mustafa Kemal Paşa'nın 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkmasından sonra Millî Mücadele'ye katılmıştır. Ardından Erzurum Kongresi'nde alınan kararla Heyet-i Temsiliye üyeliğine seçilmiştir. Ancak Sadullah Fevzi Bey, kongre dâhilinden değil, hariçten seçilmiştir. Nizamnameye göre böyle bir seçim mümkün görünmekteydi. Erzurum Kongresi'nce seçilmiş olmasına rağmen Sadullah Fevzi Bey, bu kongreye iştirak etmemiştir. Sadullah Fevzi Bey, İstanbul Meclis-i Mebusanı son dönemi için yapılan seçimde tekrar Bitlis'ten milletvekili seçilmiştir. Sadullah Fevzi Bey'in Bitlis'ten milletvekili seçildiği, 5 Ocak 1919 tarihli Ankara'da Heyet-i Temsiliye Riyasetine çekilen

Arşiv ve Askerî Tarih Daire Başkanlığı

Atase, ATAZB, K.19, G.1, B.1-1.

Resmî Yayınlar

Bitlis İl Yıllığı (1967), Ajans-Türk Matbaacılık, Ankara 1967.

Bitlis İl Yıllığı (1971), Ayyıldız Matbaası, Ankara 1971.

Telif Eserler ve Araştırma Makaleleri

ÇOKER, Fahri, **Türk Parlamento Tarihi, Millî Mücadele ve TBMM I. Dönem 1919-1923**, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları, Ankara 1995.

AKBULUT, Dursun Ali, "Heyet-i Temsiliye Nasıl Teşekkül Etti", **Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Dergisi**, Erzurum 1990, C.1, S.4, s. 44-55.

09/09/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/sadullah-bey-sadullah-fevzi-eren-1865-1933/?pdf=6483> adresinden erişilmiştir